

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplačan 16 gid., za pol leta 8 gid., za četrt leta 4 gid., za jeden mesec 1 gid. 40 kr.

V administraciji prejemani velja:

Za celo leto 12 gid., za pol leta 6 gid., za četrt leta 3 gid., za jeden mesec 1 gid.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gid. 20 kr. več na leto. Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserate) vsprejema upravištvo in ekspeditija v „Kato. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 279.

V Ljubljani, v četrtek 3. decembra 1896.

Letnik XXIV.

„Učiteljski Tovariš“.

Da spoznajo naši bralci junaštvo in duhovitost „Učiteljskega Tovariša“, jim ponatiskujemo njegov članek dne 1. decembra:

„Naš sovražnik. „Betrog'nes Volk“, erkenne sie — Es sind dieselben Scharen, — Die mit des Teufels Phantasie — Der Menschheit Henker waren!

Soli in učiteljstvu najnevarnejši sovražnik je klerikalizem. To zaznamovanje izvira sicer iz besede „clerus“, vendar ni vsakdo, kdor prisega klerikalizmu zvestobo in udanost, klerik. Ne, nahajajo se duhovniki, ki niso klerikalni, so pa tudi lajiki, ki tiče v klerikalizmu čez glavo. Klerikalizem je duševna smer, ki ima svoje pristaše v vseh stanovih ter teži na to, spraviti družbinske vredbe in naprave pod oblast in poveljstvo duhovnikov in izpodrinuti vso posvetno oblast. Pri vsem tem pa pusti posvetni oblasti čestokrat vse naslove in pravice, te pa le navidezno, voditelj vsemu je pa le klerikalizem.

Klerikalizem ni nova prikazen, ampak je zelo star ter je provzročil v svetovni zgodovini že mnogo preprirov in tudi krvavih bojev s posvetno oblastjo, kateri je hotel odtegniti vso moč in vpliv. Dasi je bil že sto- in stokrat osramočen in premagan, vendar si je znal vedno zopet pomagati na noge.

Klerikalizem deluje po jezuitskem načelu, da je namreč dovoljeno vsako, tudi še tako krivično sredstvo, da le doseže svoj namen; zato se ne ogiblje tudi lažij. V monarhičnih državah se kažejo klerikalci kot zaslonba in podpora prestolom, v ljudovladah pa strežijo ljudovladskim državnim zakonom. V Franciji se menjuje njihov „Vive l'Empereur!“ s klicem „Vive la republique!“ in prepričani smo, če bi jeden na Francoskem živčih prestolnih pretendentov bil izvoljen kraljem, gotovo bi ga klerikalci takoj pozdravljali z „Vive le roi!“ Ta binavščina cele stranke se kaže tudi v Avstriji dan na dan. Če prav je klerikalizem po svoji naravi nasproten vsaki omiki in ji biti mora tudi nasproten, vendar trde njegovi pristaši tudi javno, da se jim naša šola zato studi, ker odpira narodu oči ter ga

privaja vedno bolj do duševne samostojnosti. Dasi klerikalizem vedno vpije, da naj se skrči šolska dolžnost, da morajo dobiti nadzorstvo duhovniki v roke ter se izključijo iz nadzorniškega posla strokovnjaki, da naj se izbacnejo iz šole realije — torej zahteve, ki tirajo narod očividno v temo in nazadnjaštvo, vse te zahteve ga nič ne motijo, da se drzne vpiti na vsa usta, da je prijatelj prosvete in omike! Tako cvete v tem taboru laž ter izvablja tem potom narod na pota, ki ga peljejo v nesrečo in pogubo.

V Avstriji je dobil klerikalizem zadnji čas velik vpliv, katerega posebno učiteljstvo čuti po vseh udih in kateri bi usekal naši mladini že globoke rane, ko bi ga učiteljstvo ne odbijalo tako krepko. Res je, da smo do sedaj bili zavarovani pred duhovskim nadzorstvom in pred Liechtenstein-Karlonovim šolskim zakonom, ali naredbenim potom se izliva klerikalni duh polnim tokom čez naše glave. Ne dajmo se torej premotiti: vladajoči krogi poslušajo klerikalizem in vse naredbe, katere bi našo svobodo že davno pokopale, če bi bili figamožje in nezavedni kukci, imajo svoj vir v našem podedovanem sovražniku. Res sreča smo učitelji za avstrijske narode, da se toliko zavedamo v svojem važnem poklicu, da imamo še proste misli pri svojem delovanju v šoli. Učiteljev duh je duh šole in duha pa ne vežejo zakoni in službeni reglement. No, ne bodimo pa preoptimistični, bodimo pozorni ter čujmo in čujmo, kajti tisti čas, ko so ljudje spali, prišel je sovražnik in je zasejal ljulko med pšenico.

Dvakrat pa veljaj ta opomin dandanes vsem našim tovarišem: imejte odprte oči ter glejte, kaj se godi pred vami! Klerikalizem se nam kaže navidezno tudi prijazen in naklonjen, pošilja nam iz svoje stranke krive preroke čestokrat v ovčjih oblachilih, v svojem notranjem so pa grabljivi volkovi. Ne samo, da varujemo sami sebe pred temi poslanci našega podedovanega sovražnika, tudi naš narod moramo svariti pred njim! Versko šolo zahtevajo ti ljudje samo navidezno, v istini pa hočejo imeti klerikalno šolo. Nekateri njihovi voditelji in pristaši trdijo sicer, da to ni res, a katoliški shod v Solnogradu nam je jasno pokazal njih program.

Iz vsega tega sledi, da učitelji s klerikalci ne moremo sklepati miru. Boj so nam napovedali sami in za nas, ki se ne maramo klanjati liki pohlevne ovčice ter nečemo biti ničle na svetu, je ta boj življenjsko vprašanje, katero moramo rešiti tako, da ugonobimo klerikalce. Z njimi mir sklepati, bi se reklo, odrekati se svoji časti, ugledu in veljavi. Kakor osat ne rodi smokev, trnje ne grozdja, tako tudi klerikalci ne morejo gojiti ljubezni za izomiko mladine in naroda; oni so rastlina, katero je treba posekati ter vreči v ogenj, da postane mrtev pepel.“

V ravno tisti številki napada nekega duhovnika brezimen pisec „iz Stajerske“, ne da bi imenoval osebo ali kraj. Takih dopisov lahko sestavi za vsako številko „Učiteljski Tovariš“ 30, če mu drago. Odgovarjati jim ne bo mogel nikdo in vendar bodo dosegli pri lahkovernih kalinih svoj vpliv. Proti duhovnikom hujskajo vrh tega še te-le drobtine v Vestniku: „Učiteljski glasovi“, „Izjava okr. glavarja Schaffgottscha“, „V Belgiji“, „Taki so“ in deloma tudi „resen opomin odboru družbe sv. Mohorja“.

Taka je jedna številka „Učiteljskega Tovariša“, ki nosi na svoji prvi strani Slomšekovo podobo. Skrajno predrznost mora imeti pri nas list, da tako lažljivo bije v obraz dejanskim razmeram. Vsa zgodovina našega šolstva in vsak dan našega življenja posebej spričuje to predrznost. Večji nego ta predrznost je le še hinavsko lizunstvo, s katerim pada „Učiteljski Tovariš“ pred noge našim liberalcem. Seveda klerikalci so po ceni in sedaj slučajno gospodarita Ivana na Slovenskem; zato porabimo priliko!

Mi nismo še nikdar niti z jedno besedo žalili učiteljskega stanu, niti se ustavljali učiteljskim pravičnim zahtevam, „Učiteljski Tovariš“ pa z liberalno besnostjo, ki je vsled svojega anabronizma skrajno smešna, udriha po katoliškem gibanju in po duhovnikih, kot bi bil res prepričan o tem, kar kriči.

LISTEK.

Brodnik.

(Zgodovinska povest. Angleški spisala Antonija Klitsche de la Grange; prevel Ivan Čestimir.)

Prvi del.

Valerija.

II.

Valerija.

(Dalje.)

Ko Valerija ugleda Decija, za hip nenavadno obledi in v obnašanju pokaže svojo nezadovoljnost; takoj potem pa se zvito nasmehne, pokliče Decija, naj sede, vzame v roko kitaro in zaigra poskočnico. —

Plesalke uganejo namero svoje gospodinje, da hoče namreč dražiti Decija, kateremu ne ugaja ples, in se urno zavrtje. Toda patricij se ne da motiti. Resno, kakor po navadi, prekriža roke na prsih in nevoljno gleda plesalke. Valerija se kmalu naveliča; kitaro podá pritlikoveu, plesalkam pa da znamenje, naj si odpočijejo. Obrne se k Deciju in mu reče porogljivo:

„Nisem pričakovala tvojega obiska, modri patricij. Mislila sem, da brskaš po prašnih rokopisih.“

„Človek nikoli ne pričakuje osebe, ki mu ne ugaja, toda oprost, jaz prihajam na kratek pome nek k tvojemu bratu,“ odvrne z največjo hladnokrvnostjo Decij.

„Pa si ne moreš izbrati pripravnejega časa? Ob tem času Marcel navadno večerja; danes ga še ni domov. Slučajno se je malo zakasnil; pa je ravno prav, da si prišel; zabaval ga bodeš pri večerji.“

„Hvala ti; toda kar mu imam povedati, tega mu ne morem povedati za mizo,“ pripomni Decij.

„O tem niti ne dvomim, ker vem, da nisi baš vesele nravi,“ reče Valerija smeječ se; toda takoj popusti smeh in nadaljuje:

„Ti si žalosten in govoriš o smrti, kakor grobar. Bodi tak, kakoršna sem jaz. Jaz niti ne mislim na-njo. Ako pride smrt in mi pretrga nit življenja, tem bolje; vsaj ne bodem videla osiveti svojih krasnih črnih las, niti nagubančenega lica. Kar pa bode po smrti, za to se ne brigam, ker bi sicer postala otožna, kakor ti.“

Decij opazuje deklico, ki je nenadoma postala otožna.

„Izbijem si te žalostne misli iz glave,“ nadaljuje Valerija, kimajoč z glavo. „Mlada sem, bogata, čaka me srečna bodočnost, in...“

Valerijine besede pretrga žalobni glas kitare, ki pade iz rok razmišljenega pritlikovca; deklica

jezna pobere kitaro, udari z njo pritlikovca; toda tega ne stori iz sramu, da se je toliko spozabila, in zaplaka, kakor dete; kmalu pa si skrivaj obriše solze, se obrne k Deciju in mu reče neuljudno:

„Marcel se danes mudi nenavadno dolgo; naveličal bi se ga čakati.“

Decij spozna, da njegova prisotnost Valeriji ne ugaja. Razžaljen vstane in hoče oditi, ko v stranskej sobi začuje ropot. Bil je to Marcel in z njim trije patriciji.

Z ono veliko dvorljivostjo, ki so jo Rimljani izkazovali krasnemu spolu, sede Marcel k svoji sestri in jej reče:

„Naši predniki so imeli navado, če so bili povabljeni na gostijo, pripeljati s seboj „sence“; menim, da tudi ti rada vsprejmeš te-le.“

Valerija jim poda roko v znamenje pozdrava; Marcel pa, opazivši Decija vsklikne:

„Ti tukaj, golobrudi Platon? Kaka osoda te je pripeljala pod mojo streho?“

Decij se nasmehne na to neslano šalo, položi desnico na Marcelovo ramo in mu reče resno:

„Pojdi z menoj; nekaj ti moram povedati.“

* Pri Rimljanih je mogel oni, ki je bil povabljen na gostijo, pripeljati s seboj dva ali tri prijatelje, katere so zvali „umbræ“ — sence, in katere je gospodar prav z veseljem vsprejemal.

Tak „Učiteljski Tovariš“ je nekoliko socijalno-demokratsko pisana „Slovenskega Naroda“ zalega. Pametnemu človeku to zadostuje. Mirni sklep našega odgovora „Učiteljskemu Tovarišu“ slóve na kratko :

Slovenskemu narodu največji sovražnik v naših dneh je liberalizem in njegova hči, socijalna demokracija, oziroma njuni zastopniki s „Slovenskim Narodom“ na čelu. Boj proti njim je vestna in ne strankarska dolžnost. „Učiteljski Tovariš“ se je odločno postavil pod liberalno zastavo. Smatrati ga moramo za sovražnika duševne in gmotne sreče našega ljudstva. Ljubezu do naših načel in do našega naroda nam je večji, nego strah pred bojem. Zato z mirnim srcem registrujemo mej sovražnike katoliških načel in ž njimi združene narodove sreče tudi nekedaj katoliškega, od duhovnikov najbolj podpiranega „Učiteljskega Tovariša“. Po tem se bome tudi ravnali!

Španija v trenutju.

Sedanje trenutje je za Španijo jako važno in odločilno. Mi sicer ne prištevamo Pizarra, Almagra, Albe in drugih osrečevalcem človeštva, vendar pa simpatizujemo več ali manj s sedanjim rodом v Španiji, ki napenja vse sile in tekmuje v domoljubju, da reši dve stari, bogati svoji naselbini in čast domovine.

Dežela, sicer zadolžena in zapuščena od „prijateljev“, bojuje smrtni boj, da uduši vstaji na Kubi in Filipinskih otokih. Do 200.000 demačih sinov je vlada že poslala preko morja na Kubo; vsa armada s kubanskimi prostovoljci po uradnem sporočilu šteje 318.000 mož pod poveljstvom generala Weylerja. Na Filipinih zapoveduje general Blanco armadi 35.000 mož. In te dni je vlada zopet odposlala nad 20.000 vojakov na bojišče, da stre sovražnika.

Severo-ameriške Zjedinjene države imajo, tako se trdi, precej škode, ker je zastala vsa trgovina s Kubo, zato je predsednik Cleveland že zapretel, da bode njegova vlada javno priznala in podpirala vstaje kot vojno silo, ako v kratkem Španjci ne zadržijo vstaje.

Novi predsednik Mac Kinley utegne še odločneje nastopiti. Zato je španska vlada, kakor se poroča iz Madrida, naznanila generalu Weylerju, naj ne varčuje s smodnikom in svincem, da prej ko mogoče zapodi vstaje s suhega v morskó kopel. Po vsej Španiji so škofje odredili javne molitve po cerkvah za srečen izid dolge vojske, in mi moremo le od srca želeči, da se nesrečna dežela srečno izmotá iz te zagate.

Vlada ima največ skrbi za denarna sredstva. Iskala je že v Parizu 1000 mil. pezet posojila. Toda francoski bogatini so bili jako skopi, tako da je vlada apelovala na rodoljubje svojih deželanov. Razpisala je 5 obrestno posojilo v znesku 400 milijonov proti kurzu 93 odstot. Vlada sama se je ustrašila svoje zahteve ter omejila posojilo na 250 milijonov. Svetni in duhovniki, celó škofje so v pastir-

skih listih navduševali sorojake, da se udeležé vsak po svoji moči posojila. Sam kardinal Monescillo je podpisal 1.400.000 pezet. Vse banke brezplačno vsprejemajo oglasila. Banka v Barceloni je podpisala 15 milijonov, trgovska zbornica v Malagi 3 milijone. itd. Vse tekmuje v navdušenju za nesrečno domovino.

Madridski časnik „El Imparcial“ je nedavno začel nabirati in objavljati prostovoljne doneske za ranjence; vsak dan izkaže 10 do 15.000 pezet. So reveži, ki si pritrčajo od ust 5 centimov, da jih položé na žrtvenik; boljše družine darujejo po tisoče. Kraljica-regentinja je darovala 10.000. V kratkih tednih je imenovani časnik nabral nad 200.000. — Dne 13. novembra so — uprav španjski — najslavitejši boritelji priredili borbo z biki, katere čisti dohodek se je porabil za ranjene vojake. Španija se zaveda svoje nesreče, pa tudi ljubezni do domovine.

Državni zbor.

Dunaj, 2. decembra.

Zbornica nadaljuje razpravo o uravnavi plač visokošolskih profesorjev.

Posl. dr. Menger obsirneje zagovarja kolegino, posl. dr. Fournier priporoča podržavljenje, ker bo to na korist akad. krogov in večine prebivalstva vseh jezikov v državi.

Poročevalec dr. vitez Milewski ugovarja, da bi se po predlogu dr. Mengerja §§ 12. in 13. vrnila odseku.

Pri glasovanju po imenih je bil predlog, naj se načrt zakona vrne odseku, odklonjen s 155 proti 78 glasovom, ter vsprejet zakon v drugem branju, kakor tudi več resolucij.

Nato zbornica prične razpravo o računskih zaključkih za leti 1892 in 1893.

Posl. dr. Laginja naglašá, da je znašal prebitok na 60 milijonov, ter vpraša, zakaj se natančneje ne sestavlja proračun ali pa znižajo nekateri davki. Vseh državnih prebitkov mora biti do 280 milijonov, in finančno ministerstvo ne pové, kje je ta denar, ki mrtev leži. Govornik želi, da bi se nekaj tega denarja porabilo za posojila poljedelcem in obrtnikom. (Pohvala.)

Poročevalec dr. Beer odgovarja, da je proračun za l. 1897 točneje sestavljen, podatki o drž. prebitkih so v poročilu o blagajniškem gospodarjenju.

Zbornica nato odobri računská zaključka in vsprejme vladno predlogo o prodaji drž. nepremičnin, ki so v porabi vojne uprave.

Posl. dr. Nitsche poroča o načrtu zakona glede notarskih izpitov v Dalmaciji.

Posl. Biankini priporoča premembo § 149. notarskega reda, da bi mogel notar, ki sam ne more več delati, imenovati namestnika.

Zakon obvelja v drugem in tretjem branju.

Nadaljna točka je načrt zakona o ustanovitvi kneza Czertoryskega družinskega fideikomisa. Oglášenih je 11 proti- in 9 zagovornikov.

Posl. Peschka, Steinwender in Vasha ty predlagajo, naj se o tej točki preide na dnevni red; predlogo pa zagovarjajo poslanci Rutowski, Serenyi in Pininski, češ, da zagotavlja dragoceni muzej kneza Czartoryskega v Krakovem.

Minister Rittner naglašá, da celó protigovorniki priznavajo mogočo korist fideikomisa. V tem vprašanju pa se ne gré za načelo fideikomisa, temveč za konkreten slučaj. Vsa Galicija želi, da se velika narodna in kulturna ustanova ohrani občinstvu za prihodnost. Predloga nikomur ne škodi, a koristi vsemu poljskemu narodu.

Posl. Hütter nasvetuje konec seje, kar zbornica odkloni.

Generalni protigovornik Pollak hoče govoriti, toda levičarji tako grozno kričé, da se odpove besedi.

Predsednik opozarja levico, da naj dá mir.

Posl. Nitsche zopet nasvetuje konec seje, češ, da po osemurnem delu je počitek potreben.

Zbornica soglasno pritrdi.

Prihodnja seja jutri.

Podeželenje zavarovalnic.

(Govor posl. dr. Šusteršiča v drž. zboru dne 20. nov. t. l.)
(Konec.)

Popolnem umevno je, da delniška družba skuša pri zavarovanju zvišati premijo, kajti korist imata agent in družba; prvi dobi višjo provizijo, druga višjo premijo. Zavarovanec pa večkrat ne vé, da za slučaj ognja ne dobi cele zavarovane svote, temveč se mora prava škoda ceniti. K tej cenitvi pa ne pride agent, temveč višji bančni uradnik, ki izjavi: „To je krivda agentova, meni nič mari, jaz moram varovati koristi svojega zavoda“. Tako zavarovanec dobi polovico ali tretjino zavarovane svote, dasi je morda na premijah več vplačal. To so nedostaki, ki izvirajo iz bistva zasebnih zavarovalnic. Vem, da so navadno agentje, ki prevarajo občinstvo, toda zavarovalnice si večkrat ne morejo pomagati, ker ne dobé zanesljivih ljudij, ki bi ne računali na nevednost gospodarjev.

Nadaljna slaba stran je izterjevanje premij. Naravno je, da vsaka zavarovalnica natančno zahteva premije in da ne povrne škode, ako premije niso bile redno vplačane. To je popolnem naravno, zato pa se morajo odpraviti ti nedostaki potem javnega zavarovanja. Toda vlada je za prosto konkurenco zavarovalnic, češ, da so potem nižje premije. Toda temu ni tako, ker prosta konkurenca pomnoži upravne troške. Mi hočemo zavarovanje po ceni, zato se mora odpraviti konkurenca z monopolom.

Poglejmo v druge dežele, kjer imajo prisilno zavarovanje z monopolom, n. pr. na Saksonskem. Tu so zavarovanja mnogo ceneja. (Tako je!) Ne sliši se o tolikih pritožbah, sploh je ljudstvo s takim zavarovanjem zadovoljno.

Pa še nekaj priporoča javno zavarovanje, to je namreč obramba proti požarom, organizacija gasilnih društev. Če se namreč vpelje prisilno in javno zavarovanje, mogoče bi bilo jeden del premij pre-

Marcel ga uboga proti svoji volji, ker ga h temu sili strogi Decijev značaj.

Ko stopita v stransko sobo, se Decij ustavi in jezno motreč svojega prijatelja reče:

„Nisem mislil, da bodeš vodil svojo sestro v krog razuzdanih prijateljev.“

Marcel se stresne, prebledi in reče s hripavim glasom:

„Ti si mi rešil življenje; toda vsled tega še nimaš pravice karati me ko dete. Kjer sem jaz, tam je moja sestra varna, ker toliko vplivam na svoje tovariše, da jo morajo spoštovati.“

„Da; toda moreš-li zabraniti, da ona ne poslušá besedij, ki jih v pijanosti izgovarjate? Moreš-li storiti, da se jej ne priljubijo vaši grdi izrazi?“

Marcel povesi glavo na prsi, potegne z roko preko čela in zamrmra:

„Da, res je; odslej pa se to ne bode zgodilo več. — Prisegam ti.“

„Poslušaj me“, nadaljuje Decij; „prišel sem, da se s teboj pogovorim; toda izbral sem si neprimeren čas; zato in pa, da ne bodem nadležen tvojej sestri, pričakujem te jutri na večer v svojem stanovanju. Dojdeš-li?“

„Dojdem“, odvrne Marcel.

„Obljubi“, pripomni Decij.

„Obljubim“, reče Marcel nestrpljivo in se vrne pevaje v sobo, kjer ga čakajo tovariši,

„Samo kaka nesreča more poboljšati to pokvarjeno srce“, misli Decij sam pri sebi, ko se oddaljuje od one hiše, v kateri se prezirajo njegovi sveti, in kjer je njegova prisotnost nadležna.

(Dalje sledi.)

Južna Afrika.

Spisal P. Emanuel Drevenšek.

(Dalje.)

Poleg drugih naslovov, katere je imel quetive in zaradi katerih bi dandanes lahko kdo dobil za več let prosto a ne prostovoljno stanovanje, je imel tudi naslov „čarovnik“. In gorje onemu, ki bi se bil drznil, prisvajati si ta naslov ali pa kaj takega delati, kar sme le čarovnik. Vsakdo ga je smel ubiti ali narediti za sužnja.

Dasí so čarovnike preganjali kot najhujše zločince, vendar so bili Kafri tako vražarski, da niso začeli nobenega dela, predno niso vprašali čarovnika za izid. Če je bil odgovor dober, izid pa slab, tedaj so se pa spravili nad čarovnika in mu prestrojili kožo, da je bilo veselje. Da bi hitro in kadar bi hoteli zvedeli prihodnost, imeli so na vrviči nabrane koščke lesa, ki so bili prevrtani, in te so nosili na vratu. Teh koščkov so se posluževali, kakor mi kock, in so iz različnega števila lukenj ugibali prihodnost. Tej igri so bili strastno udani, da si jih je to prerokovanje večkrat goljufalo.

Njih malikom se je pa prav slabo godilo. O tem nam poroča neki kronist: Nekateri kaferski rodovi imajo malike, s katerimi pa prav grdo ravnajo. Izrezani so iz lesa in prav neokretni. Poprašujejo jih s tem, da pred njimi mečejo kocke. Ako se jim odgovor ne dopada, tedaj malika obreajo in okloftajo, ako potem ni nič bolj, mu žgo roke in noge, če to ne pomaga, denejo mu vrv za vrat in ga čez glavo spuste v vodo, če pa le ne dobe dobrega in ugodnega odgovora, neusmiljeno razbijejo malika na drobne kosce. Sicer jim pa ti shodi pri malikih služijo bolj v to, da popivajo. Njih pijača se imenuje pombe in je napravljena iz riža in pšena, ter je jako upijanljiva. Kafri se prav zelo upijanijo s to pijačo. Vraže spremljajo Kafra od zibeli do groba, in to se kaže tudi pri sklepanju zakona. Kadar so bili Kafri na tem, da so si iskali ženo, so najprej vprašali malike, in če je bil odgovor ugoden, podali so se k starišem svoje izvoljenke in so se tam dogovorili za ceno, katera je obstajala v določenem številu goved ali ovac.

Če je bila kupčija sklenjena, zbrali so se sorodniki ženina in neveste v hiši neveste. Zenin pa je moral dobiti moža, ki ga je iz svojega stanovanja donesel k nevesti, pri tem ga pa dotični nosač ni smel postaviti na zemljo, niti ni smel počiti, ker sicer se tisti dan poroka ni obhajala, ampak preložili so jo na drugi dan.

pustiti okrajem, kateri pa bi tudi morali nositi jeden del poškodb. Ljudje bi potem raje pomagali v nesreči in pospeševala bi se potrebna vzajemnost.

Jaz sem, gospoda moja, kakor sem dokazal, pristaš prisilnega zavarovanja in monopola in sicer po deželah. Zato se ne strijnam s §§ 3. in 4, kajti po teh določbah v predlogi se more monopol priznati tudi zasebnim zavodom. Jaz sem odločno proti temu. Ljudstvo želi javno zavarovanje brez izjem, kajti če obvelja ta določba v predlogi, potem se bodo vzajemne zavarovalnice pulile za monopol, in utegnejo se kazati vplivi, katerih nočem opisovati.

Zato nasvetujem, da se § 3. glasi: „Ako deželni zastop sklens prisilno zavarovanje, mora ustanoviti deželni zavod“.

K § 4. pa nasvetujem dostavek: „Ko se ustanovi deželni zavod, stopi v veljavo tudi prisilno zavarovanje v smislu § 2.“

Odločno pa ugovarjam, da bi se predloga, oziroma § 3. vrnil odseku, ker sem prepričan, da predloge več ne dobimo v roke v tem zasedanju in morda še več let ne.

Ze l. 1886 je bilo to vprašanje na dnevnem redu predarelskega dež. zbora in tedaj je vlada izjavila, da proučuje to vprašanje. No, v ministerstvu so proučevali to vprašanje že 10 let (posl. dr. Vašaty: 14 let!), torej 14 let, in vspeh smo čuli iz ust vladnega zastopnika. Če dotični urad v teku 14 let ni stvari temelj teje proučil (pohvala), potem imam malo zaupanja do proučevanja dotičnih gg. uradnikov. (Pohvala.) Zato tudi nimam nobenega upanja, da se vprašanje ugodno reši, ako se sedaj predloga vrne odseku.

Odkritosrčno moram obžalovati stališče visoke vlade v tem vprašanju. Prvič je, da je ta vlada stala na razkrižju med velikim kapitalom in ljudstvom. A vlada je krenila na stran velikega kapitala, kar moram obžalovati.

Ni moja stvar, da bi vladi svete dajal, a moja stvar je, da povem svoje prepričanje, izrazim želje svojih volilcev, ki so me tu sem poslali, in to mnenje je v odločnem nasprotju z mnenjem vis. vlade. In če vlada izjavlja, da ta načrt ne postane zakon, to me ne straši, da bi glasoval proti predlogi, kajti vis. vlada ima svoje mnenje, in zbornica, menim, tudi svoje. (Pohvala.) Mi nismo tukaj, da delamo, kar vlada hoče, temveč da zastopamo želje prebivalstva. (Pohvala.) Vem dobro, da vlada to predlogo, če jo sklenemo, lahko pokoplje v gospodski zbornici, ali pa je ne predloži v Najvišje potrjenje, toda to tudi vemo, da vlade pridejo in zopet gredo.

Z ozirom na vse to, priporočam, da visoka zbornica odkloni predlog grofa Wurmbanda, ki predlaga, da se predloga vrne odseku, in da vsprejme moj predlog. (Živahna pohvala in ploskanje.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 3. decembra.

Moravskim nemškim liberalcem vedno kaj ni všeč in v vsaki napravi si predstavljajo najhujega nasprotnika, ako le ne trobi v njihov rog.

Ako je pa nosač srečno dospel z ženinom k nevesti, tedaj so obhajali ženitnino in prijatelji in sorodniki so jih obdarovali z rižem, pšenom in drugimi živili. Od tega trenutka bila je žena moževa sužnja, smel jo je prodati in jo tudi očetu nazaj poslati, a sama se ni smela od moža ločiti in ga zapustiti. Žena je smel imeti mož, kolikor jih je hotel ali kolikor jih je mogel rediti. Lepota žen obstajala je v tem, da so imele bolj ali manj svetlo-črno barvo. Nobenemu Kafru ne bi bilo prišlo na um, vzeti si deklico, ki je imela bele oči ali bele obrvi ali pa kako belo liso. Mislili so, da taka ženska prihaja od hudobe, katero so si predstavljali čisto belo! Tudi niso mogli umeti, kako da se je včasih zgodilo, da so prišli otroci beli na svet. Joas dos Santos sam je videl tacega „albino“, kakor so ga Portugalci imenovali. Bil je popolnoma bel ko Evropejci in imel je rudeče lase, le zamorski duh je imel in volnate kodre.

Dasi so bili Kafri divji in neolikani, vendar so skrbno vzgojevali otroke in celo ljubeznjivo z njimi ravnali. Tudi so si prizadevali, pripraviti jim premoženja, ako ga jim ni požrešni in lakomni quetive na kak način vzel. Kajti če je kralj slutil, da ima kdo kaj več premoženja, kmalu mu je nakopal kako pravdo na vrat in premoženje mu je potem zapadlo.

(Dalje sledi.)

Kaj pa celó počó ti „pogumni“ boritelji za „nemški“ značaj Morave, ako se res kaj prikaže, kar ima namen, z vsemi sredstvi ustavljati se pogubonosnim njihovim naporom! Tak trn v peti jim je novoustanovljeno krščansko-socijalno društvo v Brnu. Jezé se nad njim prvič zato, ker je „klerikalno“, drugič, ker je češko. Najbolj pa štejejo brnski liberalci za zlo krščanskim socijalistom, da ne manjka pri nobenem zborovanju tega društva znamenja svetega križa in da je mnogo članov, ki niti nemškega ne umevajo. Svoje lamentacije sklepa jeden prvih papirnih borilcev za nemško liberalno stvar z besedami: „Ravno take stranke je še manjkalo od Slovanov, zatiranim Nemcem!“ Vidi se torej, da jim smrdi samo ime krščansko, ker se bojé — pravičnosti.

Galičija najbrže še ne dobi tako kmalu direktnih volitev v kmečkih občinah. Gališki deželni odbor je namreč sklenil, da v prihodnjem zasedanju deželnega zbora ne predloži nikakega predloga gledé spremembe volilnega reda, češ, da se je še le pred letom spremenila neka določba gledé mest Levova in Krakova in torej ne kaže, vsako leto spreminjati volilnega reda. — To je le prazen izgovor, ki najjasneje dokazuje, da se vladajoča klika ničesar bolj ne boji, kakor direktnih volitev, ki bi ji odvzele lepo število mandatov. In ti poljski zlahčiči se še čudijo, kako more biti gališko prebivalstvo nezadovoljno v tako „rajskih“ razmerah.

Ogerska poslanska zbornica. Včerajšnja seja poslanske zbornice v Budimpešti je bila precéj živahna. Posebno sta se odlikovala posl. Polonyi in Košut s svojima interpelacijama. Kakor smo že včeraj na kratko omenili, je stavil posl. Polonyi interpelacijo gledé prestolnega govora ter tajne pogodbe mej Nemčijo in Rusijo. Vprašal je ministerskega predsednika, zakaj se v prestolnem govoru povodom otvoritve državnega zbora ni omenjalo zunanjih razmer, nadalje kako stališče zavzema vlada napram zadnjim Bismarkovim odkritjem, ter je-li popolno gotovo, da se ni morda obnovila ona tajna pogodba mej Nemčijo in Rusijo. Poslanec Franc Košut pa je interpeloval barona Banffyja, je-li res, da je ogerska vlada odpovedala carinsko-trgovinsko zvezo, in če je to res, zakaj ni o tem obvestila že zbranega državnega zbora ter zakaj se je že poprej spuščala v pogajanja, ko vendar § 23 zakona z leta 1867 natančno določa, da se kaj jednegega pred odpovedjo ne sme zgoditi. Na prvo interpelacijo je Banffy takoj odgovarjal, toda iz njegovega govora ni možno posneti niti najmanjšega vzroka. Govornik je moral sam uvideti, da velika večina poslancev ni zadovoljna z odgovorom, kajti takoj je dostavil, da hoče obširneje odgovoriti pri priliki, v kolikor je namreč mogoče! Interpelant je seveda hote ali ne-hote moral biti zadovoljen s to kratko izjavo, zvedel pa ni nič.

Tajna pogodba mej Italijo in Rusijo.

Kmalu po prvih odkritjih Bismarkovega glasila glede nemško-ruske zveze so prinašali nemški listi drugo, nič manj presenetljivo novico, da se je tudi Italija nahk Nemčiji zvezala z Rusijo s takozvano defenzivno pogodbo. Toda ne samo nemški listi, marveč tudi italijanska „Opinione“ je dala povod tej govorici. Pišoč namreč o Bismarkovem odkritju je ta list izjavil, da se Rudinija ne more grajati, ker je v l. 1891 deloval za zblizanje Italije do Rusije. Iz teh besedij se je torej sklepalo, da je tudi Italija hodila Bismarkova pota in je bila torej še bolj osamljena Avstrija. Vlada seveda najodločneje dementuje to vest, vendar pa nikakor ne more prepričati raznih vplivnih politikov, da ne bi še nadalje govorili o tem.

Stavka v Hamburgu. Ze več dnij sem dohajajo poročila iz Hamburgu o veliki stavki, kateri se pridružuje še vedno več delavcev. Stavkujejo pa v prvi vrsti delavci na ladjedelnicah, v skladiščih in drugih trgovinskih podjetjih, ki zahtevajo mej drugim povišanje plače in znižanje delavnega časa. Kakor povsodi vodi stavko tudi tukaj socijalno-demokratsko osrednje vodstvo. Po najnovejših poročilih stavkuje blizu 15.000 delavcev; mej temi je večina oženjenih. Podpore dobe od 8—10 mark na teden. Akoravno je ta podpora tako majhna, da bodo družine jako težko shajale, jim vendar še zato denarja že primanjkuje in bati se je še hujšega. O kakem pogajanju dosedaj še ni sluha, kajti podjetniki si najemajo ptuje delavce. Uboge družine morale bodo toraj še neka časa stradati in morda brez koristi.

Cerkveni letopis.

Vsprejem slovanske deputacije pri Nj. ekscoel nadškofu za Egipt in Arabijo.

Aleksandrija, 29. nov.

Egipt in Arabija dobila sta novega škofa v osebi o. Gaudencija Bonfigli iz reda sv. Frančiška. Veliko veselje je zavladalo mej verniki, ko se je raznesla vest, da je imenovan milost. škof v Bejrutu (Sirija) o. Gaudencij nadškofom za Egipt in Arabijo s sedežem v Aleksandriji. Pač res, odlično mesto, katero so zavzemali nekdanji največji učenjaki starokrščanski kot vredni nasledniki sv. Marke! Katoličani v Egiptu, posebno v Aleksandriji vsprejeli so navdušeno svojega višjega pastirja.

Odlikovala se je posebno vplivna francoska naselbina. Hitro za Francozi, še pred Arabci, Italijani, Nemci in drugimi, zbrala se je mnogoštevilna slovansko-katoliška naselbina, da se posvetuje, kako naj pozdravi svojega škofa ter mu čestita v imenu vseh. Slovenci, Hrvati, Čehi in Poljaki odločili smo se izvoliti deputacijo 10 mož, da se pokloni v imenu katoliških Slovanov Nj. ekscoelenci. Voditeljem deputaciji bil je izbran priljubljeni in spoštovani vođa slovanske naselbine, dični koroški Slovenec dr. Karol Pečnik, mestni zdravnik v Aleksandriji.

V sredo, 28. m. m. se zbere deputacija — vsi ugledni slovanski možje, — ob pol jednajstih ter se napoti v nadškofijski dvorec. Ob jednajstih vršil se je vsprejem. C. g. generalni vikar o. Amadej, osebni znanec voditelja deputacije, ga predstavi Nj. ekscoelenci; nato predstavi dr. Pečnik ostale člane. Nadškof imel je za vsakega ljubeznjivih in laskavih besedij. Nato izusti voditelj deputacije dr. Pečnik sledeči nagovor:

„Tu pričujoči zastopniki mnogobrojne slovanske naselbine v Egiptu, štejemó si v veliko čast, da nam je mogoče pozdraviti našega premilost. višjega pastirja. Videli smo, v kako gostih trumah prihajala je posebno nam Slovanom toli simpatična in prijazna francoska naselbina v Egiptu pozdravljat svojega višjega pastirja. Kako bi mogli mi, zastopniki zapadnih Slovanov, ki so vedno toli ognjevito in zvesto sledili naukom naše matere katoliške cerkve, zaostajati za drugimi? Obetamo Vam udanost, zvestobo in odkritosrčno ljubezen ter prosimo, da nas blagovolite osrečiti s Svojo toli nam dragoceno blago naklonjenostjo“.

Nadškof izvolil je odgovoriti sledeče:

„Zahvaljujem se Vam, g. doktor, na Vašem ljubeznjivem in lepem nagovoru! Vaš prihod, prihod slovanske deputacije, razveselil me je neopisno. Veselim srcem se Vam zahvaljujem na Vašem trudu. Izraz Vaše globoke udanosti me je uprav presenečil. Obetam Vam, da bom v vsem in v kolikor mi je mogoče, pomagal slovanski naselbini. Da Vas kaj tare, da imate kako prošnjo, zglasite se prosto v mojem dvorcu!“

Nj. ekscoelencia seže krepko dr. Pečniku v roko, na kar se slednji prikloni ter s srčnim veseljem poljubi višjemu pastirju roko. Nadškof povabi navzoče, da se vsedejo ter jim postreže po jutrovski navadi z arabsko črno kavo ter s smodčicami.

Govorilo se je o raznih stvareh, posebno o potrebah slovanske naselbine toli prijateljsko in prijazno, da so bili vsi člani deputacije očarani po ljubeznjivosti in dobrotljivosti svojega višjega pastirja.

„Mi Slovani, posebno pa Slovenci“, prične v pogovoru dr. Pečnik, „imamo dve prošnji. Prva bi bila za določeno sv. mašo in propoved ob nedeljah in praznikih. Angleška, francoska, laška, nemška, arabska in malteška naselbina ima vsaka ob določeni nepremakljivi uri svojo mašo, mejtem ko mi Slovani maše cele nimamo, propoved pa še-le popoldne.“

Nadškof blagovoli odgovoriti, da bo vse storil, da se odpravi krivica ter da hoče na vsak način pripomoči Slovanom do določene oficijelne slovanske maše za naselbino.

„Druga prošnja v našem in v imenu Slovanov v Kahiri meri na to, da bi nam blagovolila pomagati Nj. ekscoelencia s prošnjo na mil. nadškofa goriškega, da posreduje slednji pri preč. g. o. Placidu Fabijaniju, da pošlje v Kahiro slovenskega duhovnika-frančiškana. Po podatkih c. kr. avstrijskega konzulata v Kahiri je tam samo slovenskih služkinj do 1500. Koliko je sploh Slovanov v tem jutrovskem mestu, ki ima sedaj mnogo nad pol milijona prebivalcev, je težko dognati. Gotovo je pa, da je v prvi vrsti tam potreben slovenski duhovnik“.

„Čudom se čudim“, blagovoli odgovoriti nadškof, „da se za vaše rojake tu v Egiptu ni nič storilo toliko časa. Res je morebiti, da tudi v vaši domovini nedostajajo duhovniki, a ena ga bi pa že mogli utrpeti. Doma se ne pozna toliko, je li eden več ali manj, tu bi pa nasprotno veliko koristil v vsakem pogledu. Rad priznam, da je v Kahiri zelo potreba vašega duhovnika, zato bom tudi takoj v tem oziru storil potrebne korake. Istotako je treba hrvatskega duhovnika v Port Sajdu in Suecu, kajti v slednjem mestu ga sploh ni, v prvem je pa — Lah“.

Nadalje vpraša nadškof še za število Slovanov sploh v Aleksandriji.

„Slovencev nas je okoli 3000“, odgovori dr. Pečnik, „ako pa prištejemo še druge Slovane, posebno pa pravoslavne Ruse, Bolgare in Srbe, se pa število še večkrat podvoji“.

S preprijaznimi besedami poslovila se je Nj. ekscelenci od vsakega posameznika. Vsi člani deputacije odšli so s srčnim zadoščenjem, slovanska naselbina pa se je vzradovala, čuvši kako lep vsprejem so našli njeni zastopniki pri višjem pastirju.

O. H. R.

Socijalne stvari.

Socijalna demokracija na Hrvaškem.

Leta 1888 se je pričelo socijalno-demokratsko gibanje na Hrvaškem. Od tedaj vedno napreduje. Jeseni leta 1894 so imeli hrvaški socijalni demokratje prvo strankarsko posvetovanje in so s tem formalno ustanovili svojo stranko. Vzlasti so obravnavali način svoje organizacije. Dostaviti moramo, da hrvaška vlada vse drugače postopa s socijalno-demokratsko stranko, nego naša. Ustanovitve društev s kakoršnim koli namenom jim ne dovoljuje. Strokovna društva so jim naravnost nemoguća. Vsako agitacijo, kjer zasledi kaj protipostavnega, strogo kaznuje. Leta 1894 se je n. pr. v Šidu sestavil odbor, ki je agitiral za 1. majnik. Gosposka je odbornike zaprla in jih obsodila: jednega na 8, dva na 4 in 2 na 1 mesec zapora.

Ta dogodek je zelo podprl socijalno-demokratsko agitacijo vzlasti med kmeti.

Dne 2., 3. in 4. novembra leta 1895 se je vršil prvi socijalno-demokratski strankarski shod, pri katerem se je sklenil strankarski program. Ta program je dobesedno preveden Hainfeldski program. Dostavke k njemu je zaplenilo državno pravdnništvo.

Hrvaški socijalisti se zbirajo sedaj po § 2. društvenega zakona v shode, h katerim imajo samo povabljeni vstop. Dneski za agitacijo in časopisje so samo prostovoljni.

Njihovim namenom služi „Sloboda“, ki se tiska v 1200 izvodih. Sedaj nameravajo socijalni demokrati napraviti lastno tiskarno, kjer bodo izdajali še par drugih listov.

Večina socijalnih demokratov je v Zagrebu. Vendar se žalibog širijo njihove zmote tudi med kmeti. Vzlasti mej slavonskim kmečkim ljudstvom imajo že mnogo pristašev. V Šidu in okolici je že večina zastrupljena skoraj brezizjemno po ustni agitaciji.

Brošure je izdala stranka dozdej v hrvaščini troje, dva prevoda in jedno „izvirno“ delo, katero je pa gosposka zaplenila. Oklicev in pozivov so pa že mnogo tisoč ob raznih prilikah spravili mej ljudstvo.

Nasprotovanja je dozdej še malo mej političnimi strankami. Meščanski krogi so tudi na Hrvaškem brez smisla za važnost novih idej. Nekaj so brezbrizni, nekaj pa vsled svojega liberalnega duha radi gledajo, kako se zabavlja proti veri in cerkvi. To zabavljanje ima tudi mej hrvaškimi socijalnimi demokrati najvnetejše zastopnike.

Duhovniki se do zdaj še niso znatno zgenili proti temu gibanju. V obče je na Hrvaškem še ubogo malo smisla za socijalno preosnovo v smislu papeževe okrožnice o delavskem vprašanju. Revščine je mej delavskimi stanovi vedno več. Vsak dan se razprodajajo kmetije zavoljo zastanih davkov. Za deset in še več let dolgujejo nekatere občine davke državi. Samo davčna občina Bučje v zakraškem kotaru požeške županije ima na davkih 200.000 gld. dolga.

Oderuštvo se šopiri brez ovire. O kmečkih posojilnicah, o gospodarskih zadrugah ni niti duha ne sluha. Prepričani smo pa: če ni moglo nič drugega vzdramiti naših sosedov, vzdramila jih bo socijalna demokracija.

V delavskem stanu samem se je vendar našlo več mož, ki so se postavili na vlastne noge in se uprli socijalni demokraciji. V Zagrebu se je osnoval „Hrvatski radnički klub“, ki šteje že blizu 400 članov. Glasilo mu je „Hrvatski Radnik“, ki izhaja že drugo leto 10. in 25. vsacega meseca v Zagrebu in stane 1 gld. 60 kr. na leto. Stranka in list se drži pozitivno krščanskih načel; v političnem oziru pa stoji na „čistem“ Starčevićem temelju. Zmede v stranki prava vplivajo tudi na protisocijalistično gibanje.

Hinko Sirovatka, bivši tajnik „hrvatskega radniškega kluba“ je osnoval uprav zadnji čas nov delavski klub z imenom „Matica stranke prava“, ki stoji na Folnegovičevem programu in se upira Franku. Ta razdor bo koristil samo socijalni demokraciji.

Vendar se že veselimo, da se vsaj nekoliko pojavlja upor proti brezverski in breznarodni židovski soc. zalegi in da se je vsaj pričelo zanimanje za krščansko družabno preosnovo. „Hrvatski Radnik“ v tem oziru dobro deluje. V svoji 20. številki dne 25. listopada pozivlje izobraženstvo, naj se skupi kmetu v pomoč. Svetuje, kako naj se izvede združno zavarovanje proti nezgodam, priporoča Raffisenove posojilnice in s tem zanaša nove plodovite ideje mej ljudstvo.

Iz celega srca želimo, naj se ta pričetek ojači in naj rodi obilo lepega sadu v negativnem oziru proti socijalnim demokratom in v pozitivnem za obraunjenje in zboljšanje delavskih stanov. Bog daj srečo!

Dnevne novice.

V Ljubljani, 3. decembra.

(Odlikovanje) Kakor se nam poroča, je msgr. škof Glavina dobil častni naslov nadškofa nadškofije Pelusium (Tiné) v Egiptu. To je primeren odgovor rimske stolice na tožbe tržaškega municipija.

(Iz deželnega šolskega sveta.) V seji dne 26. nov. je dež. šol. svet kranjski sklenil, da se na vseh štiri- in večrazrednih ljudskih šolah drugi deželni jezik vpelje kot obligatni predmet. — Učitelj v Godoviču, g. A. Likozar, je imenovan nadučiteljem v Preserju; začasni učitelj na Ostrožnem Brdu, g. Fr. Čuk, je imenovan stalnim. — Podpore po 50 gld. za šolske vrte dobe šole v Senožčah, Lienfeldu, Boštanju, Dupljah, na Karolinski zemlji, v Gor. Pirničah, Spod. Logatcu, Breznici, Žužemberku, Radovici; po 25 gld.: Vreme, Velike Lašiče, Šmarjeta, D. M. v Polji, Unec, Črni Vrh, Boh. Bistrica, Bela Peč, Čatež, Trzin, Adlešici in Štrekljevec.

(Pogreb) gimnazijskega profesorja Fr. Gerdiniča včeraj popoldne je bil prav veličasten. Spremili so pokojnika na pokopališče vsi učenci s profesorji višje gimnazije in mnogo njegovih prijateljev in znancev.

(Promenadna koncerta.) Kakor vsako leto, napravila je povodenj na ljubljanskem barju tudi letos veliko škodo. Revščina in beda je vsled tega velika. Da se tem siromašnim trpinom vsaj nekoliko pomore, priredila se bodeta po inicijativi gospoda župana Hribarja s sodelovanjem vojaške godbe dva promenadna koncerta in sicer prvi dne 8. decembra v telovadnici „Narodnega doma“, drugi pa dne 13. decembra v „Tonhalle“. Začetek vsakokrat ob štirih popoldne. Vspored obseza same izborne, večinoma slovanske kompozicije, in zaslužita torej ta promenadna koncerta tudi z umetniškega stališča vso pozornost. Ker je dohodek namenjen tako humanitarni svrhi in ker se naše občinstvo vedno odlikuje po svoji dobroti, upati je, da bodeta koncerta mnogobrojno obiskana.

(Slovensko gledališče.) Za današnjo reprizo opere „Rigoletto“ se kaže veliko zanimanje, tako da bode gledališče najbrž zopet razprodano. Soboto je sicer dan za slovensko predstavo, ta pa odpade, ker je isti dan Sokolov Miklavžev večer. Prihodnja slovenska predstava bo torej še le v torek, dne 8. t. m., in sicer se bodo predstavljali „Razbojniki“.

(Izpred porotnega sodišča.) Dne 1. t. mes. je bil Janez Pogačar z Gline pri Ljubljani obsojen na dve leti težke ječe, ker je v noči od 1. na 2. dan avgusta v neki krčmi na Glineh s polenom težko ranil Italijana Ermakoro. Isti dan je bil Blaž Slavovec iz Lahovič, ki je v prepiru nevarno ranil Janeza Zormana, oproščen.

(Ogenj.) Včeraj zjutraj je gorelo v prodajalnici Ed. Mahra na Prešernovem trgu. Ko je zjutraj prodajalka odprla vrata, udari dim s plamenom na prosto. Tleti je moralo v prostoru že celo noč. Najbrže je pala iskra iz peči med papir. Gasilci so zadušili ogenj ter zabranili še večjo nesrečo; škoda je jako znatna. — Dne 29. nov. po polnoči je ogenj nastal v hiši št. 99 gospe V. Avsec v Krškem; zgorela je streha, več obleke in pohištva pod streho.

(Zdravje v Ljubljani.) Od 22. do 28. nov. je bilo 16 novorojenih, 20 jih je umrlo, med njimi 2 za škardico, 4 za jetiko, 2 za vnetjem sopilnih organov, 1 vsled mrtvouda, 11 za različnimi boleznimi; med njimi je 7 tujcev, 13 iz zavodov; za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: 4 za škardico, 2 za vrtico.

(Izzad sv. Jošta pri Kranju) 30. nov. Na svetu se čuda gode. La berite ali pa poslušajte, kaj se vse v enem mesecu zgodi. Pisali smo ravno pred enim mesecem o naši jako klasični cesti, ki je tak „unicum“ na Gorenjskem, da bi se bil pesnik, ki je nekaj v našem besniškem dialektu zapel: „Na Gorenščem je fletno — K'ao v'soče gore, — Pa so bištri študenti — In bele češte“, — gotovo desetkrat premislil, predno je tako zakrožil, ako bi bil korakal po njej. In danes čez mesec dnij, kaka sprememba! Ali imamo morda že novo cesto? O ne še, ampak mrz se je naredil, hud mrz in pa burja je zanesla snega ter odela našo precartano cesto, ki je zdaj trda kot rog. No pa to še ni tako hudo za nas, ako se zdaj kedo ob gručah spodrdkne ter pomeri sebe ali pa cesto po dolgem ali širokem, vsaj blatnast ni. Ali nekaj drugega je še hujše in velik čudež. Pomislite, ta šmencana burja je tako neusmiljeno brila od Smlednika sem gori ob Savi, da nam je še celo tisto tablico pred kranjskim mostom, na koji smo brali, da hodimo po okrajni cesti v Besnico, ako krenemo na desno ob Savi gori z mostu grede, odtrgala in odnesla kedo ve kam. In zdaj beremo na novi deski, pritrjeni na isti količek, ne več „okrajna cesta“, katerim se že skoro dve leti prišteva, marveč „občinska pot v Besnico“, kar od dne 11. jul. 1895. ni več. Ložje je res deske z napisom napravljati, kakor pa ceste in tudi manj stanejo in zato bode tudi zgodovina vedela povedati našim potomcem, kako se je gradila okrajna cesta v Besnico koncem 19. stoletja. Kedo ve, morda bomo zdaj čez en mesec že zopet imeli novo tablico ob mostu, toda vprašanje je, s kakim napisom? No, tolaži nas misel, da dobimo kmalu nazaj staro tablico z novo cesto, ker baje se zdaj vse giblje in pripravlja in zanima zaujo. In potem ne bomo več toliko trpeli z vožnjo, kakor smo zdaj v dveh letih, ko smo popravljali šolo in cerkev, prenovili farovž in zgradili popolnoma novo gospodarsko poslopje farovško, nad kojim imajo zdaj vsi veselje, četudi so mnogo trpeli, zakaj nova cesta, pravijo, bo tako praktično speljana, da jo bodo še celo biciklisti veselili. Bog daj, da se to kmalu obistini! Bomo pa še potem katero zinili, zatorej zadoščaj za danes to!

(Denar zgubljen.) Naprošeni smo objaviti, da je bilo dne 27. novembra od 10. do 1/2, 11. ure na poti od gledališča skozi Slonove ulice in po Dunajski cesti zgubljenih 80 gld. Denar je bil v obrabljeni kuverti z napisom: Ivan Grohar, akademični slikar v Škofji Loki. Pošten najditelj naj ga odda policiji.

* * *

(Poroke vojaških oseb.) V zadnjem času je bilo več vojaških oseb poročenih brez dovoljenja vojaških oblastev. Odredba pa zahteva, da častniki, ki so v seznamu za lokalno službo, potrebujejo dovoljenja; izvzeti so invalidi.

(„Südsteirische Post“.) Dunajska „Reichspost“ je te dni trdila, da z novim letom „Südst. Post“ neha izhajati in da bode v tiskarni g. Hribarja v Celju izhajal nov nemški list z isto tendenco. Včerajšnja „Südst. Post“ pa zanikuje to vest kot neresnično, ker bode list po novem letu izhajal, kakor doslej.

(Nesreča pri prevaževanju prašičev na Tirolsko.) „Br. Chronik“ poroča, da je prišlo 24. nov. iz Ljubljane v Brunek 30 prašičev z vlakom v Inomost namenjenih. Izmed teh 30 jih je bilo že 9 poginilo med vožnjo, drugih 21 pa so poslali v Ljubljano nazaj.

(Cerkven pogreb) je odrekel neki duhovnik na Moravskem samomorilecu, o katerem se je okrožni sodnik v ogledniškem listu izrazil, da je v nerazsodnosti to storil. Ta zdravnik je ovadil duhovnika

na zdravniško kamoro, ki je izjavila, da pritožba zoper tega duhovnika bi bila brezuspešna, ker ima o pogrebu le duhovnik določevati, in sodba enega okrožnega zdravnika o nerazsodnosti človeka ne zadostuje.

(Turška cenzura.) Pri zadnjem katol. shodu v Koloniji, kjer so odločno protestovali nemški (katoliški) proti groznemu ravnanju Turkov z Armenci, poročal je profesor Fonk iz Bejruta o dušmanski cenzuri nasproti krščanskim misijonarjem. Večkrat je vlada duhovnikom konfiskovala brevir, češ da knjiga govori zoper Alaha in preroka. Drugim so odvzeli blagoslovljeno ploščico prenosljivega oltarja, češ da je prepovedano stare spomenike izvažati. Drugemu duhovniku so vzeli poleg Tomaža Kempčana tudi novi zakon, ker je baje v Pavlovem pismu do Galačanov nekaj nevarnih mest za Galačane, prebivalce mestnega oddelka v Carigradu. Ko so v Bejrutu tiskali evangelij v arabščini, jim ni bila všeč prilika o krivičnem sodniku, češ da „kadi“ krivičen še biti ne more. V katoliškem katekizmu za armenški misijon so črtali mesto, da je zakon le med enim moškim in eno žensko in sicer nerazdružljiv, ker je to — zoper nauk korana. Zelo so se razburili javni organi vsled zastave, odmenjene za marijansko kongregacijo v Armeniji. Na njej je bila vtkana črka M in nad njo krona. Osmanski politiki so pisli do zaključka, da je to kraljeva krona Armencev, kojo si žele po ustaji prisvojiti. Nekemu zavodu so konfiskovali poslane svinčene vojake za igračo malim, češ da je prepovedano vvaževati vojskino orodje. In slednjič — so imeli zavojček bombonov za prave pravcate bombe — in jih obdržali. Vse to zgodilo se je zadnji čas v Bejrutu.

Društva.

(Posojilnica v St. Jakobu v Rožu.) Pri zadnjem XXIV. občnem zboru je tajnik č. gospod Andrej Aplen poročal o delovanju posojilnice in o vseh točkah denarnega stanja. Hranilne vloge so se pomnožile za 10.301 gld. 22 kr., vložine pa za 2004 gld. 27 kr. znižale. Koncem leta bilo je vsega premoženja vkup 216.779 gld. 42 kr., torej za 8974 gld. 43 kr. več, kakor lansko leto. Denarnega prometa je bilo vkup 365.110 gld. Posojil se je dalo vkup 122.760 gld. Uradnih treškov je bilo 1929 gld. Po sklepu in dovoljenju občnega zbora so se ob novem letu obresti znižale na 4 $\frac{1}{2}$ odstotka pri dolžnih pismih, pri osebnem kreditu na 5 $\frac{1}{2}$ odstotka. Čisti dobiček znaša 264 gld. 39 kr. — Zbor vzame poročilo na znanje. Ker je odbor na tri leta izvoljen in od zadnje volitve še le leto pretéklo, nova volitev odbora izostane. Namesto umrlega gospoda Josipa Janežiča izvoli se gospod Franc Kobentar za odbornika, in namesto umrlega namestnika Blaža Egartner voli se Jožef Gabruč. Za preglednike računov volijo se gg. Janez Drunetzky, Simen Janežič in Peter Weis. Koncem leta šteje posojilnica 1512 udov. Med letom pristopilo je novih in starih bivših udov 201, izstopilo pa 117 udov.

(Podružnična shoda.) V zadnjem času ste zborovali dve koroški podružnici sv. Cirila in Metoda. Velike zastave, ki so visele v nedeljo dne 15. novembra od Iigove gostilne v Kazazah, so naznanjale, da je tam shod naše priljubljene podružnice sv. Cirila in Metoda za Pribloves in okolice. Prostor imenovane gostilne so bili premajhni, toliko Slovencev in Slovenk je prišlo poslušati koristne govore. G. R. iz Celovca je pokazal v daljšem govoru, kakšna mora biti šola v verskem, narodnem in gospodarskem oziru, da moremo ž njo biti zadovoljni. Gospod Kandut je pojasnil, kaj je namen in kako deluje naša Ciril-Metodova družba. V odbor so bili potrjeni stari gospodje, le za tajnika je na novo izvoljen č. g. provizor Trunk. Spregovorilo se je tudi več naučenih napitnic v izpodbudo domačinom, pevcu pa so zapeli lepe slovenske pesmi. Lepo zborovanje nam ostane v prijetnem spominu; naj bi tudi krasne besede, ki smo jih čuli, obrodile mnogo sadu. — Shod podružnice za Medgorje v Habru je bil tudi zelo dobro obiskan. Predsednik podružnice, p. d. Mucelj, je s pristržnimi besedami pozdravil zborovalce. Govorila sta č. g. župnik Vidovic in č. gospod provizor Ebner o šolskem vprašanju; slednji je pokazal, kake delujejo učitelji v brezversko-framasonskem duhu. — Mnogo dobrega sadu so podružnični sbodi že obrodili na Koroškem; naj bi se zato pridno prirejali!

Narodno gospodarstvo.

Mednarodna razstava v Bruselju l. 1897.

Koncem avgusta t. l. smo javili, da bo leta 1897 v Bruselju mednarodna razstava, na kateri se

razstavijo proizvodi umetnosti in znanosti, obrtnije in poljedelstva vseh narodov. Sedaj pa e. kr. trgovinsko ministerstvo naznanja tukajšnji trg. in obrt. zbornici, da se 458 od belgijske vlade darovanih dobitkov v skupnem znesku 300.000 frankov brez ozira na narodnost tekmecev porazdeli za najboljše rešitve vrste tehniških in znanstvenih problemov in vprašanj (desiderata et questions).

Teh 458 dobitkov je razvrščenih na vseh 54 skupin, oziroma 14 odsekov razstavnih.

Radi udeležbe pri tekmovanju v pridobitev teh dobitkov se je pred 15. aprilom 1897 priglasiti pri generalnem komisarju kr. belgijske vlade, Comte Ad. d' Qultremont, Brüssel, rue de la Pepinière 40. Pri slednjem je na željo dobiti tudi brošurico, ki obsega vse za ta tekmovanja važne podrobnosti, in katera ima naslov: „Liste des desiderata et questions de concours, dont les solutions seront récompensées par l' allocation de primes en espèces.“

Telegrami.

Dunaj, 3. decembra. (Poslanska zbornica.) Posl. Russ in tovariši predložijo nujni predlog, s katerim se zahteva, da budgetni odsek v osmih dneh poroča o načrtu zakona, katerega predlagatelji ob enem predložijo in ki govori o odpravi prepovedi glede proste prodaje tiskovin in časnikarskega koleka. O tem predlogu se obravnava koncem seje. Predlog, naj zbornica preide preko točke glede Czaratorskega fidejkomisa na dnevni red, se odkloni s 148 proti 86 glasovom in se na predlog poročevalca odobri ta predloga s 144 proti 63 glasovom tudi v tretjem branju. Nato se rešijo v tretjem branju vse predloge glede preosnove uradniških plač.

Dunaj, 3. novembra. „Fremdenblatt“ poroča, da se v najkrajšem času sklene trgovinska pogodba z Bolgarijo. Ta sme po novih določbah uvesti monopol za petrolej, tobak, sol in smodnik. Ako bi pa hotela uvesti še kak drug monopol, tedaj je treba novega sporazumljenja, da se uvede tudi v Avstriji.

Dunaj, 3. decembra. Govori se, da se zaroči srbski kralj Aleksander s princezino Beatrico Koburško, ki bo imela baje 40 milijonov dote.

Praga, 3. decembra. Iz Mosta se poroča, da se je z nova usedla zemlja ob cesti, ki vodi na kolodvor, in je tam navstala jeden meter široka in precej globoka luknja.

Inomost, 3. decembra. Namestnik grof Merveldt je dospel včeraj v Trident, da prične s preosnovo politične uprave.

Pariz, 3. decembra. V celi Franciji, vtševši Algir, se je pridelalo letos 49 milijonov hektolitrov vina, torej blizu 18 milijonov več, nego l. 1895.

Hamburg, 3. decembra. Na včerajšnjem shodu, katerega se je udeležilo blizu 800 delavcev, se je soglasno sklenilo, da se ustanovi delavsko razsodišče in da se stavkujoči delavci podvržejo njegovi razsodbi.

Svilnato blago za plesne obleke po 35 kr.

do 14.65 meter — istotako črna, bela in barvasta **Hennebergova svila** od 35 kr. do gld. 14.65 meter — gladka, progasta, križasta, vzorčasta, damasti itd. (ok. 240 kakovostij in 2000 raznih barv, vzorcev itd.), poštne in carine prosto na dom. Vzorcji obratno. VŠvico dvojni pismeni porto. 28 6-6 4
Tovarne za svilo G. Henneberg (c. in k. d. v. v. z. a. l.) Curih.

Preizkusili in priporočili

so sloviti vseučilišni profesorji in zdravniki tinkturo za želodec lekarja Piccolija v Ljubljani (Dunajska cesta), katera je ugodno učinkujoča, želodec krepčujoča, slast in prebavljenje pospešujoča in telo odpirajoča sredstvo. — Stekleničica velja 10 kr. 121 (50-41) 1

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm.
2	9. zvečer	738.4	-1.0	sr. zah.	oblačno	
3	7. zjutraj	739.1	-1.7	sr. zah.	oblačno	0.0
	2. popol.	738.8	-1.3	sl. zah.	"	

Srednja včerajšnja temperatura -3.2°, za 3.4° pod normalom.

Menjalnica bančnega zavoda

Najbolje priporočena za preskrbljenje vseh v kurzem listu raznamovanih menic in vrednostij

Schelhammer & Schattera

Wien,
I. Bezirk,
Stefansplatz,
Nr. 11, Parterre

Odprto pismo

g. uredniku „Učiteljskega Tovariša“.

V št. 23. „Učiteljskega Tovariša“, glasila „slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“, vsprejeli ste, častiti gospod, tudi članek pod naslovom, „Naš sovražnik“. Članek je napolnjen s strupenimi napadi proti klerikalizmu. Seveda Vam bržčas na to nihče ne bo odgovarjal, zakaj težko je najti kje moža, ki bi mu pristalo ime „klerikalca“, kakor klerikalca opisuje Vaš list. Vemo pač, koga mislite, in poznamo se, vendar ste premeteno pustili široko vrzel, da se o kaki nepriliki lagotno rešite iz zagate. A nekaj drugega je, zbog česar Vam pošiljam to odprto pismo. V članku „Učit. Tov.“ stoji tudi le-ta razstavka:

„Klerikalizem deluje po jezuitskem načelu, da je namreč dovoljeno vsako, tudi še tako krivično sredstvo, da le doseže svoj namen; zato se ne ogiblje tudi lažij.“

Častiti gospod! Kakor Vam je bržčas znano, je Tovarištvo Jezusovo red naše katoliške cerkve, potrjen od prvopastirja sv. cerkve, rimskega papeža. Zato je vsakega katoličana sveta dolžnost braniti mu čast in ugled. To je toliko bolj potrebno pri nas, ker se žal Tovarištvo samo ne more uspešno braniti. Mene pa v to nagiblje še poseben razlog, čut hvalečnosti, ki sem mu jo dolžan. Bivajoč sedem let v zavodu, ki v njem že tri sto let po volji in pred očmi sv. Očeta udje Tovarištva Jezusovega vzgajajo mladeniče iz vseh pokrajin nekdanjega nemškega cesarstva, in slušajoč njih pouk na papeževi gregorijanski univerzi, imel sem priliko spoznavati in preučavati — jezuitsko moralo.

Zato pozivljem javno Vašega člankarja in Vas, častiti gospod, da prekličeta povedano razstavko, ki podmeta jezuitom ono nemoralno načelo, ali pa da jo dokažeta kot nauk Tovarištva Jezusovega.

Ko bi bili Vi navadni „liberalci“, ne pozival bi Vas, zakaj pravim liberalcem prisojam malo resnicoljubja in mi ni do tega, če ponavljajo svoje stare liberalne fraze. A Vi sami pravite v istem članku, da niste „figa možje in nezavedni kukci“ in se zatorej zdi, da se tudi dobro zavedate, kaj pišete.

Zatorej pričakujem, da ne bodete molčali, ampak preklicali ali dokazali. Pripravljen sem tudi vsekdar javno odgovarjati ali Vam, častiti gospod urednik J. Dimnik, ali kateremukoli Vaših pooblaščenecv.

Ko bi pa ne preklicali ali dokazali, ali bi pa molčali, veste sami, da ste s tem obsodili sami sebe.

Spoštovanjem

dr. Aleš Ušeničnik.

Zahvala.

783 1-1

Za mnoge dokaze srčnega sočutja mej boleznijo in povodom smrti svojega iskreno ljubljenega brata, gospoda

Franciška Serafina Gerdiniča

o. kr. gimnazijalnega profesorja

za krasne vence in mnogoštevilno spremstvo pokojnika k zadnjemu počitku izrekam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem najsrčnejšo zahvalo. Posebno se zahvaljujem častitemu učitelstvu e. kr. državne višje gimnazije za udeležbo, potem gospodom gimnazijskim dijakom za ginljivo nagrobnico.

Aleksandrina Gerdinič.

784 1-1

Obitelj Mathian javlja sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je umrla preblagorodna gospa

Josipina Waidinger roj. Venazzi

zasebnica

danes ob polu 4. uri popoldne po dolgotrajni bolezni previdena s sv. zakramenti za umirajočo v 87. letu starosti mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb pojde v petek, dne 4. decembra, ob 4. uri popoldne iz mrtvašnice pri sv. Krištofu.

Blago pokojnico priporočamo v molitev in blag spomin.

V Ljubljani, dne 2. decembra 1896.

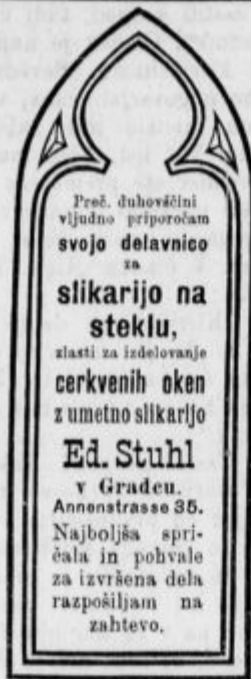

prodajalka

v kakem manjšem mestu ali na deželi. 776 3-3
Ponudbe vsprejme upravništvo „Slovenca“.

Katol. Bukvarna v Ljubljani priporoča:
Enchiridion Liturgicum in usum Cleri-
corum et Sacerdotum in sacris functionibus. Collegit
Jos. Erker. Cena 1 gld. 50 kr.
Koledar katol. tiskovnega društva
za 1897, lepo vezan, s svinčnikom, priporočen
zlasti gg. katehetom zaradi imenika učencev in
učenk. Cena neudom 1 gld. 20 kr.

521 52-20

Preč. duhovščini
vjudno priporočam
svojo delavnico
za
**slikarjijo na
steklu,**
zlasti za izdelovanje
cerkvenih oken
z umetno slikarjijo
Ed. Stuhl
v Gradeu.
Annenstrasse 35.
Najboljša spr-
ičala in pohvale
za izvršena dela
razpošiljam na
zahtevo.

Prodaja materiala od knežjega dvorca.

Od porušenega knežjega dvorca v Ljub-
ljani prodajam po nizki ceni

stavbinski in drugi material,

kot: opeko, vezi, vrata, okna itd. itd.
na lici mesta ali pa na svojem domu v Ljubljani,
Trnovski pristan št. 14.

Val. Accetto,
zidarski mojster.

554 62-51

Moji izdelki

so kot dobri in ceni dalje znani!

Nikelnasta remont. ura 3 gld. 50 kr.;
srebrna remont. ^{1000/1000} 6 gld.; zapinjača,
spir. brequet, 15 k. 10 gld.; s 16 k. 1 šaton,
sistem „Glashütte“ 12 gld.; budilnik z za-
pinjačo, svetleč. I. vrste 1 gld. 70 kr.

Regulater:

1 dnevn. bilo 5 gld. 75 kr.,
10 " " 8 " 50 "

Ceniki s podobami o urah, verižicah, regulaterjih, o zlat-
nini in srebrnini do najfinejšega dela brezplačno in franko. --
Kar ne ugaja, zamenjamo ali denar vrnemo.

Evg. Karecker, tovarna za ure,
77, Bregenz am Bodensee. (743 12-6)

Jamčimo dve leti.

Miklavževa darila

svojo bogato zalogo igrač, raznega lepotičja in
nagizdnega blaga. Vse po najnižjih cenah.

Fr. Stampfel

v Ljubljani, Kongresni trg, Tonhalle.

Zavod
34 za 26-25

umetnost
slikarij

na
steklo
v
B. Skarda

v Brnu.

Specijaliteta:
Izdelovanje cer-
kvenih oken.

Sedemkrat odlikovan.
Ceniki zastoj
in franko.

Katalogi na upogled.

V Ljubljani, Sv. Petra cesta šte. 8

pri

Ig. Žargi-ju

reelna razprodaja.

Prav ugodna prilika za

750 2-2

nakupovanje raznega blaga
za Miklavža, Božič in Novo leto,

kakor:

klobukov, modercev, srajo, kravat, ovratnikov itd. in
blaga za krojače in šivilje.

Naj nikdo ne zamudi te izredno ugodne prilike za nakupovanje dobrega, trpežnega blaga.

Pri **Igu. Žargi-ju** v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 8.

Št. 35.399.

Razglas.

761 3-3

Vsled sklepa občinskega sveta deželnega stolnega mesta Ljubljane z dné
11. novembra 1896 razpisujejo se pri podpisnem magistratu naslednja

*službeniška mesta na novo organizovane
mestne policijske straže:*

1. službi dveh stražniških vodij z letno plačo 600 gld.;
2. službe desetih nadstražnikov " " " 500 "
3. službe dvajsetih stražnikov " " " 450 "

Te službe so vse stalne in dobivajo stalno nameščeni stražniki aktivi-
tetno doklado, ki znaša 10% plače dotičnega plačilnega razreda.

Razpisujejo se pa tudi službe osemnajstih provizoričnih straž-
nikov z letno plačo 400 gld.

Prošnje za te službe je vložiti pri podpisnem magistratu

do dné 10. decembra 1896.

Prošnje, katera mora biti pravilno kolekovana z vsemi prilogami vred,
spiši prosilec sam in ji prideni izkazilo o starosti (krstni list), o trdnem
zdravju, o posebni sposobnosti za službo, o znanji slovenskega in nemškega
jezika v besedi in v pismu in pa o dozdanjem vedenju in službovanju, oziroma
poslovanju.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 16. novembra 1896.

Samo sveže in ukusne izdelke.

Jakob Zalaznik,

Stari trg št. 21

priporoča p. n. občinstvu svojo veliko zalogo vedno svežih

slaščičarskih izdelkov
za sv. Miklavža in Božič

kakor tudi 778 3-2

krasna darila za godove, najnovejše
bisquit za čaj, vino itd., najraznovrstnejše
in najfinejše blago.

Pismena naročila se hitro izvršujejo.

Nizke cene.

Dunajska borza.

Dné 3. decembra.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 35 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 " 30 "
Avstrijska zlata renta 4%	123 " 70 "
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	100 " 75 "
Ogerska zlata renta 4%	123 " 35 "
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99 " 15 "
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	936 " "
Kreditne delnice, 160 gld.	364 " 25 "
London vista	119 " 90 "
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 " 82 1/2 "
20 mart	11 " 76 "
20 frankov (napoleonador)	9 " 53 "
Italijanski bankovci	45 " 45 "
C. kr. cebini	5 " 68 "

Dné 2. decembra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	144 gld. — kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	155 " 50 "
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	187 " 75 "
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 " 80 "
Tisine srečke 4%, 100 gld.	137 " 25 "
Dunavske vranavne srečke 5%	131 " — "
Dunavsko vranavno posojilo l. 1878	107 " 60 "
Posojilo goriškega mesta	112 " — "
4% kranjsko deželno posojilo	99 " 25 "
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99 " 30 "
Priporitetne obveznice državne železnice	223 " 57 "
južne železnice 3%	173 " 75 "
južne železnice 5%	127 " 75 "
dolenjskih železnice 4%	99 " 50 "

Kreditne srečke, 100 gld.	199 gld. 50 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	140 " — "
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	18 " — "
Rudolfove srečke, 10 gld.	22 " — "
Salmove srečke, 40 gld.	69 " 75 "
St. Genois srečke, 40 gld.	71 " — "
Waldsteinove srečke, 20 gld.	60 " — "
Ljubljanske srečke	23 " 75 "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	153 " 25 "
Akcije Ferdinandovesev. železn., 1000 gl. st. v.	3350 " — "
Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	423 " — "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	94 " 25 "
Dunajskih lokal. železnice delniška družba	60 " — "
Montanska družba avstr. plan.	84 " 50 "
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	153 " — "
Papirnih rubljev 100	127 " 62 "

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Kavarovanje za izgube pri krebanjih, pri izrebanju
najmanjšega dobitka.
Kalantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh,
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni svati za dosego kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.